

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 209/09-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. júna 2009 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti M., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. S. Ch., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj porušenie čl. 12 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Co 57/2008 z 20. augusta 2008, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti M., s. r. o., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. novembra 2008 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti M., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. S. Ch., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako

aj porušenie čl. 12 ods. 4 ústavy uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 57/2008 z 20. augusta 2008.

Z obsahu sťažnosti a jej prílohy vyplýva, že 11. augusta 2005 podala správkyňa konkurznej podstaty D., a. s., B. (ďalej len „pôvodný navrhovateľ“), Okresnému súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) návrh na začatie konania proti E. J., K. (ďalej len „odporkyňa“). V uvedenom návrhu si pôvodný navrhovateľ uplatnil aj trovy právneho zastúpenia celkom v sume 134,30 € (4 046 Sk).

Sťažovateľka písomným podaním označeným ako „*Oznámenie o zmene účastníka na strane pôvodného navrhovateľa*“ doručeným okresnému súdu 19. mája 2006 oznámila, že „*na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 16. 03. 2006 bola pohľadávka proti odporcovi postúpená z pôvodného navrhovateľa, na J. H., bytom N. Toho istého dňa bola uzatvorená Zmluva o postúpení pohľadávky medzi J. H., bytom N. ako postupcom a sťažovateľom. Tým prešli na sťažovateľa všetky práva vyplývajúce z postúpenej pohľadávky.*

V oznámení bolo výslovne uvedené, že plnomocenstvo udelené pôvodným navrhovateľom právnomu zástupcovi, nebolo sťažovateľom tomuto právnomu zástupcovi opätovne udelené na zastupovanie.“

Okresný súd uznesením z 3. októbra 2006 pripustil, aby namiesto pôvodného navrhovateľa vstúpila do konania sťažovateľka s odôvodnením, že zo zmluvy o postúpení pohľadávok považoval za preukázané, že po začatí konania nastala právna skutočnosť odôvodňujúca túto zmenu.

Sťažovateľka uviedla, že 26. novembra 2007 vydal okresný súd rozsudok sp. zn. 23 C 63/2006, ktorým jej napriek plnému úspechu vo veci nepriznal ani sčasti náhradu trov právneho zastúpenia. Podľa názoru sťažovateľky sa okresný súd v odôvodnení predmetného rozsudku „*žiadnym spôsobom nevysporiadal s náhradou trov právneho zastúpenia tak, ako boli navrhované v návrhu na začatie konania zo dňa 11. 08. 2005, čím došlo na strane*

okresného súdu k porušeniu čl. 12 ods. 4 Ústavy, pretože nepriznaním trov právneho zastúpenia mu bola spôsobená ujma na právach preto, že si uplatnil svoje práva na súde“.

Sťažovateľka argumentovala tým, že „trovy konania a trovy právneho zastúpenia predstavujú príslušenstvo pohľadávky, ktoré bolo v súlade so zákonom postúpené na sťažovateľa. Náhrada týchto trov môže byť priznaná len účastníkovi konania, ktorý mal v konaní plný úspech. Avšak súd prvého stupňa v Rozsudku, napriek plnému úspechu sťažovateľa ako účastníka konania vo veci, nesprávne opomenul priznať sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia, hoci pôvodnému navrhovateľovi preukázateľne vznikli, boli právnym zástupcom pôvodného navrhovateľa riadne uplatnené podaním zo dňa 11. 08. 2005 a právo na ich náhradu bolo odplatne prevedené na sťažovateľa.“.

Singulárnu sukcesiu považuje sťažovateľka za takú právnu skutočnosť, v dôsledku ktorej právny nástupca vstupuje do všetkých procesných práv a povinností právneho predchodcu, t. j. v plnom rozsahu aj do procesného práva podľa § 142 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) na náhradu trov konania.

Podľa tvrdenia sťažovateľky „o náhrade trov konania súd prvého stupňa po pripustení zmeny (nie zámeny) účastníka rozhodne až v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (napádaný rozsudok), pričom v zmysle vyššie uvedeného za trovy konania pôvodného navrhovateľa sa budú považovať trovy pôvodného (titulom procesnej sukcesie) aj nového navrhovateľa v našom prípade sťažovateľa“.

V danom prípade podľa názoru sťažovateľky je právne irelevantné, že nebola v konaní zastúpená advokátom, keďže „sťažovateľ pripustením zmeny účastníka vstúpil do všetkých procesných práv svojho predchodcu; t. j. aj do práva na náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré smerovali v konečnom dôsledku k ochrane subjektívneho práva sťažovateľa“.

Krajský súd o odvolaní sťažovateľky rozhodol uznesením sp. zn. 2 Co 57/2008 z 20. augusta 2008 tak, že potvrdil prvostupňový rozsudok v napadnutom výroku o trovách konania a náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal.

Sťažovateľka namieta, že *„krajský súd svojvoľne aplikujúc § 92 ods. 2, 3 a 4 Občianskeho súdneho poriadku prišiel k právnym záverom, ktoré v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia nevyplývajú zo skutkových zistení a tým porušil princíp spravodlivého procesu deklarovaný v čl. 46 ústavy“*.

Porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a § 92 ods. 2 a 3 OSP vidí sťažovateľka v tom, že odôvodnenie uznesenia krajského súdu sa týka zámény účastníkov konania, hoci v priebehu konania došlo k zmene účastníkov konania. Podľa názoru sťažovateľky *„uvedeným postupom súdu bola zmarená možnosť sťažovateľa, podľa čl. 46 ods. 1 a 3 domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde“*.

V sťažnosti sa sťažovateľka domáhala, aby ústavný súd rozhodol, že uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Co 57/2008 z 20. augusta 2008 došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 12 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 2 Co 57/2008 z 20. augusta 2008 a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie a priznal jej aj úhradu trov právneho zastúpenia v sume 115,51 € (3 480 Sk).

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05, II. ÚS 132/06).

Pri predbežnom prerokovaní ústavný súd preskúmal sťažnosť z hľadiska existencie dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj porušenia čl. 12 ods. 4 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Co 57/2008 z 20. augusta 2008.

Podľa čl. 12 ods. 4 ústavy nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje práva a slobody.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľky s právnym názorom krajského súdu, ktorý v napadnutom uznesení potvrdil rozsudok prvostupňového súdu v časti výroku o trovách konania a nepriznal jej právo na náhradu nákladov právneho zastúpenia, ktoré vznikli v prvostupňovom konaní jej právneho predchodcovi na strane navrhovateľa. Sťažovateľka je totiž toho názoru, že trovy právneho zastúpenia, ktoré v konaní vznikli pôvodnému navrhovateľovi, sú príslušenstvom pohľadávky, ktorá bola na ňu zmluvne postúpená, preto jej súdnym rozhodnutím mala byť priznaná náhrada týchto trov voči odporcovi na základe plného úspechu vo veci. Skutočnosť, že k trovám právneho zastúpenia, ktorých náhradu si uplatňuje, došlo pred jej vstupom do konania, považuje za právne irelevantnú.

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia okrem iného uviedol:

„Podľa § 151 ods. 1 O. s. p. o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že o náhrade trov konania súd rozhoduje nielen v každom rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, ale i vtedy, ak sa končí konanie pre niektorého z účastníkov (napr. pri zamietnutí žaloby či zastavení konania proti nemu, pri zámene účastníkov). Vykonaním zámeny sa končí konanie pre toho, kto bol

zamenený s novým účastníkom konania, preto súd musí, keď zámenu pripúšťa, zároveň rozhodnúť o náhrade nákladov konania, pokiaľ ide o zameneného účastníka.

V danom prípade, ako to vyplýva zo spisu aj z odvolania žalobcu, je zrejmé, že súd prvého stupňa uznesením z 3. 10. 2006 pripustil, aby z konania vystúpil doterajší žalobca (JUDr. M. T., správkyňa konkurznej podstaty úpadcu D., a. s.) a na jeho miesto vstúpil nový žalobca – M., s. r. o. N. Týmto uznesením došlo k pripusteniu zámeny účastníka na strane žalobcu, preto bolo povinnosťou súdu prvého stupňa v rozhodnutí, ktorým rozhodol o pripustení zámeny účastníkov, rozhodnúť aj o trovách vystupujúceho účastníka.

O trovách vystupujúceho účastníka totiž už nie je možné rozhodovať v konečnom rozhodnutí, pretože v priebehu ďalšieho konania pôvodný žalobca už nebol účastníkom konania.

Z uvedeného dôvodu správne postupoval súd prvého stupňa, keď v konečnom rozhodnutí o veci samej nerozhodoval o trovách pôvodného žalobcu. Na tejto skutočnosti nič nemení, že došlo k postúpeniu pohľadávky vrátane príslušenstva, pretože postúpiť možno iba existujúcu pohľadávku, pričom trovy konania (trovy právneho zastúpenia) priznania ktorých sa žalobca v tomto konaní domáha, nemohli byť predmetom postúpenia pohľadávky, pretože v čase postúpenia pohľadávky pôvodnému žalobcovi ešte priznané neboli (táto pohľadávka ešte neexistovala), preto nemohli byť predmetom postúpenia.

V danom prípade súd prvého stupňa nebol oprávnený v konečnom rozhodnutí o veci samej rozhodovať aj o trovách pôvodného žalobcu vzhľadom na ust. § 166 ods. 1 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia, ak nerozhodol súd v rozsudku o niektorej časti predmetu konania, o trovách konania alebo o predbežnej vykonateľnosti, môže účastník konania do 15 dní od doručenia rozsudku navrhnúť jeho doplnenie, súd môže rozsudok, ktorý nenadobudol právoplatnosť doplniť aj bez návrhu, pričom toto ustanovenie sa vzťahuje aj na uznesenie. Preto pokiaľ v uznesení, ktorým došlo k pripusteniu zámeny účastníkov súd prvého stupňa nerozhodol o trovách pôvodného žalobcu, pôvodný žalobca v lehote 15 dní od doručenia tohto uznesenia mal právo podať návrh na rozhodnutie o trovách konania, keďže takýto návrh podaný nebol a súd prvého stupňa svoje uznesenie v zákonom určenej lehote nedoplnil bez návrhu, v tomto štádiu konania už nebolo možné rozhodovať o trovách pôvodného žalobcu z dôvodu uplynutia zákonom určenej lehoty.

Z uvedených dôvodov bol rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako vecne správny podľa § 219 O. s. p. potvrdený.“

V nadväznosti na citované ústavný súd považoval za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol, alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípade medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Ústavný súd preskúmal kľúčovú argumentáciu krajského súdu, na ktorej je založené napadnuté rozhodnutie, a konštatoval, že nie je arbitrárne ani zjavne neodôvodnené, a teda je z ústavného hľadiska akceptovateľné. Krajský súd riadne preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu, vysporiadal sa s tvrdeným dôvodom odvolania a vec podľa jeho názoru správne právne posúdil. Rozhodnutím krajského súdu tak v žiadnom prípade nemohlo byť porušené právo sťažovateľky na spravodlivý súdny proces.

S prihliadnutím na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd už nezaoberal ďalšími požiadavkami formulovanými sťažovateľkou v petite sťažnosti.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2009